

A detailed illustration of a Spinosaurus, a prehistoric dinosaur, perched on a large, dark, layered rock formation. The dinosaur has a green and black striped body, a long, thin tail with black and white bands, and a large, fan-shaped sail on its back with a brown and black spotted pattern. The background shows a hazy, mountainous landscape under a soft, pinkish sky.

PRAŽIVOT

Obrázky z hlbin času

SIMON STÅLENHAG | ANNA DAVOUR

Ljndeni

PRAŽIVOT

Aj v tlačenej verzii

Objednať si môžete na stránke
www.lindeni.sk

Lindeni

Simon Stålenhag, Anna Davour
Praživot
Copyright © Lindeni, 2020

Všetky práva sú vyhradené.
Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie rozširovať
bez písomného súhlasu majiteľov práv

ALBATROS **MEDIA**

PRAŽIVOT

Obrázky z hlbin času

SIMON STÅLENHAG | ANNA DAVOUR

Ljndeni

ISBN tištěné verze 978-80-566-1680-2

ISBN e-knihy 978-80-566-1953-7 (1. zveřejnění, 2020) (ePDF)

Predslov

„Máš rada dinosaury?“ spýtal sa ma raz Nils z vydavateľstva Fria Ligan. Chcel vedieť, či by som o nich nenapísala knihu. Kto by nemal rád dinosaury? Od malička ma fascinujú rovnako ako mäkkýše, obojživelníky, cicavcovité plazy, vtákojaštery a ďalšie podobne záhadné tvory. Ja však zo všetkého najradšej nazerám do studnice času. Pri pomyslení na vek našej planéty a na to, čím všetkým až do príchodu človeka prešla, sa ma zmocňuje úžas.

S obrazmi pravekých tvorov Simona Stålenhaga som sa zoznámila už dávnejšie. Prvýkrát som ich videla na výstave v Prírodovednom múzeu v Štokholme. Napísať k nim informatívne texty a vdýchnuť im takto akýsi druhý život mi pripadalo ako neskutočne zábavná úloha.

Kniha *Praživot* je ako cesta časom s malými zastaveniami na vybraných miestach. Na každej zastávke sa môžete zblízka zoznámiť s nejakým tvorom a jeho prirodzeným prostredím. Ak sa budete chcieť o jeho živote, vývoji a rôznych geologických obdobiach dozvedieť viac, môžete sa do ďalšieho pátrania pustiť sami.

Práca na tejto knihe sa od mojej bežnej značne líšila. Ako novinárka obvykle píšem vedecké články, a to najmä o fyzike. Tentoraz som si musela oprášiť znalosti z biológie a zvyšok si poriadne naštudovať. Azda najzábavnejšie bolo pochopiť, ako je vôbec možné niečo o týchto prastarých živočíšnych druhoch zistiť. Geológovia a paleontológovia sa totiž snažia poskladať celkový obraz o živote na Zemi len z nepatrných stôp a ich výskum neustále napreduje. Špekulácie, riešenie záhad a kontroverzné názory sú síce fajn, no ja som sa usilovala pátrať po overených poznatkoch. Po takých, ktorými v najbližších rokoch, dúfajme, neotrasú žiadne nové nálezy a zistenia. Potešilo by ma, keby si táto kniha uchovala nadčasovosť a udržala si čo najdlhšie čestné miesto vo vašej knižnici. V pavučine zaujímavých informácií som sa snažila nedať sa zlákať vedľajšími chodníkmi. Mnoho textov dostalo svoju výslednú podobu po rozhovoroch so Simonom Stålenhagom, ktorý sa dlho zamýšľal už nad samotným výtvarným spracovaním. Za odborný dohľad a neoceniteľnú pomoc ďakujem Janovi Olovovi Ebbestadovi.

PRAVEKÉ HĹBKY

– podmienky, v ktorých vznikol život

Zemské sily

Mladá Zem bola horúcejšia a divokejšia, ako ju poznáme dnes. Jej niekdajšiu silu môžeme pozorovať doteraz, napríklad v podobe magmy vytekajúcej spod povrchu pri erupcii sopiek.

Zem sa rodila v kolíziách s menšími asteroidmi. Postupne sa bombardovanie upokojilo, zemská kôra stuhla a okolo teplého jadra sa utvoril plášť. Pevná hornina vytvorila platne plávajúce na jeho povrchu.

Z chladnejších kútov slnečnej sústavy na Zem dopadali kométy plné vody a zamrznutých plynov a naša mladá planéta ich dychtivo hltala. Na novovzniknutej zemskej kôre sa nahromadila tenká vrstva vody a nad ňou sa rodila atmosféra.

Všetok pozemský život sa odohráva na plášti, ktorý nie je hrubší ako 60 kilometrov, čo je stotina celého priemeru planéty. Ak by sme Zem zmenšili na veľkosť jablka, zodpovedala by obývateľná časť jeho šupky. Dráma života sa teda začala odvíjať na tenkej vrstve kamenitej planéty obiehajúcej okolo neďalekej žltej hviezdy. A práve vybrané scény z nej uvidíte v tejto knihe.

